

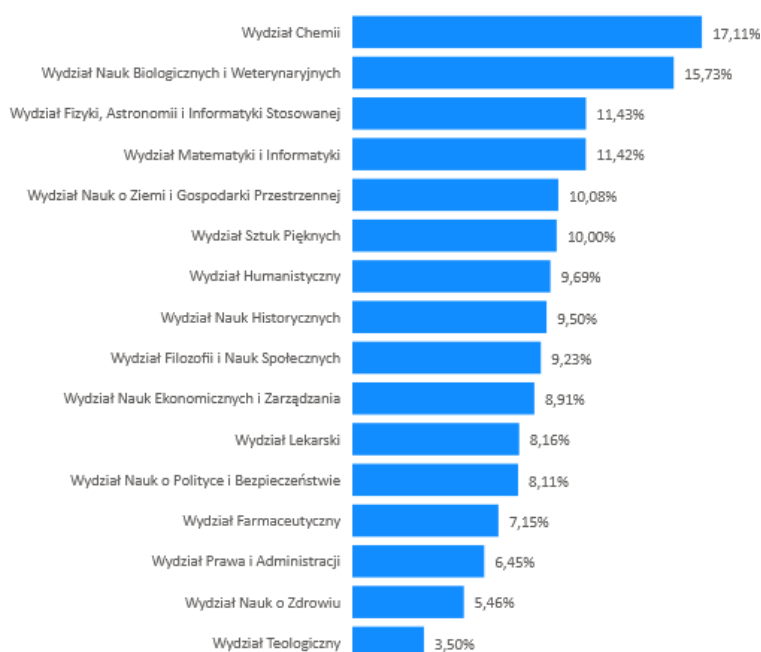
Raport z badań satysfakcji studentów Wydziału Filozofii i Nauk Społecznych UMK w roku akademicki 2019/2020

1. Wprowadzenie i prezentacja ogólnych ocen satysfakcji studenckiej Wydziału Filozofii i Nauk Społecznych w roku akademickim 2019/2020

Niniejszy raport został przygotowany zgodnie z Zarządzeniem nr 254 Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 18 listopada 2020 roku w sprawie badań satysfakcji studentów i uczestników studiów podyplomowych na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Dotyczy wyników badań, jakie zostały przeprowadzone wśród studentów jednolitych studiów magisterskich oraz studiów I, II i III stopnia. Badaniem objęto studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. W sondażu mogli wziąć udział także słuchacze studiów podyplomowych, jednak na Wydziale Filozofii i Nauk Społecznych nie skorzystano z tej możliwości.

W badaniu satysfakcji studentów Wydziału Filozofii i Nauk Społecznych za rok akademicki 2019/2020 wzięło udział **206 spośród 2233 studentów, którzy objęci zostali ankietą (10 osób ze studiów niestacjonarnych i 196 osób – ze studiów stacjonarnych)**. Stanowi to **9,23%** ogólnej liczby studentów, która mogła wypowiedzieć się na temat satysfakcji z kształcenia na Wydziale. Odsetek ten jest wyższy niż średnia UMK (8,76%).

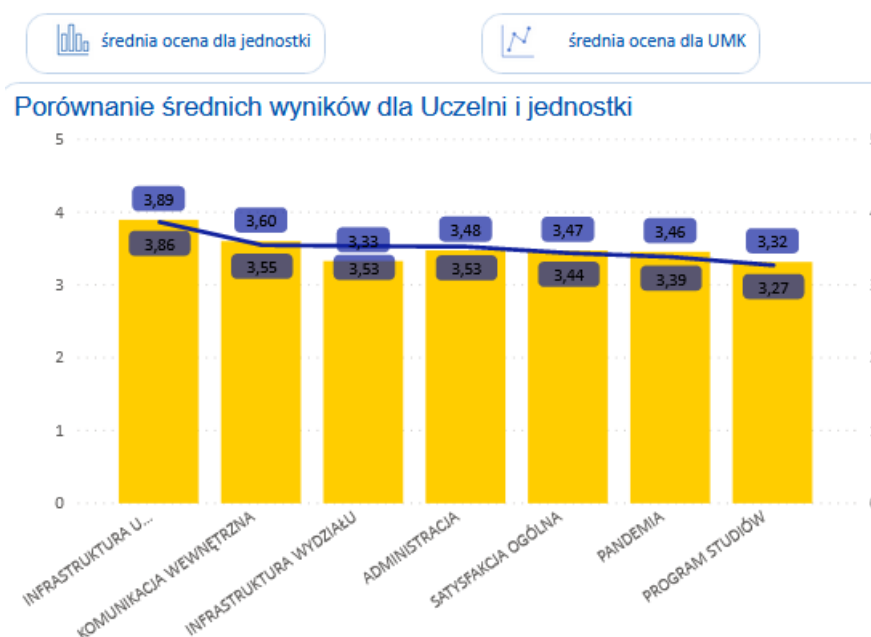
Zwrotność w podziale na jednostki *

Wykres 1. Zwrotność ankiet oceny satysfakcji studentów na UMK w roku akademickim 2019/2020
(źródło: analizy Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia).

W podziale na poziomy studiów swoje ankiety wypełniło 47 studentów studiów jednolitych magisterskich, 105 studentów studiów pierwszego stopnia, 49 studentów studiów drugiego stopnia oraz 5 doktorantów.

Tematem badania było poczucie satysfakcji ze studiowania, które rozpisane zostało na kilka podstawowych kategorii, ważnych z perspektywy procesu kształcenia i zapewnienia jakości kształcenia, tj.: (1) programy studiów; (2) infrastruktura UMK, (3) infrastruktura Wydziału, (4) komunikacja wewnętrzna, (5) administracja, (6) satysfakcja ogólna studentów, a także nowa kategoria (7) reakcja Uczelni i Wydziału na sytuację pandemii. Są to ogólne kategorie, w ramach których znalazło się kilka (do dziesięciu) stwierdzeń dotyczących różnych zagadnień na pięciostopniowej skali. Dodatkowo osoby ankietowane miały możliwość komentowania dowolnego stwierdzenia.

Wykres 2. Porównanie średnich wyników poszczególnych kategorii oceny satysfakcji studentów dla Uczelni i WFiNS w roku akademickim 2019/2020 (źródło: analizy Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia).

Wyniki dla WFiNS są zbieżne ze średnimi ocenami dla UMK. Studenci Wydziału najwyżej oceniają **Infrastrukturę Uczelni** (średnia WFiNS – 3,89; średnia UMK – 3,86) i **Komunikację wewnętrzną** (średnia WFiNS – 3,60; średnia UMK – 3,55). Szczegółowo oceny prezentuje wykres 2.

Wykres 3. Porównanie średnich wyników poszczególnych kategorii oceny satysfakcji studentów na skali od 1 do 5 dla Uczelni i WFiNS w roku akademickim 2019/2020 (źródło: analizy Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia).

Najniższe oceny uzyskały zaś **Program studiów** (średnia WFiNS – 3,32; średnia UMK – 3,27) i **Infrastruktura Wydziału** (średnia WFiNS – 3,33; średnia UMK – 3,53). Należy wskazać, że twierdzenia odnośnie programu studiów są ułożone bez uwzględnienia specyfiki kierunku i ograniczają się do kwestii odpowiedniej organizacji praktyk, możliwości wyjazdów na program wymiany Erasmus Plus lub MOST, realizacji indywidualnej ścieżki kształcenia i kształtowania umiejętności praktycznych w ramach programu studiów. Nie są to zatem kwestie związane wprost z profilem kształcenia, koncepcją kształcenia na kierunkach, ale pewnych zewnętrznych względem studiów warunków. Podobnie jest z oceną infrastruktury, która nie uwzględnia specyfiki Jednostek, tj. WFiNS, który został utworzony z połączenia trzech wydziałów, funkcjonujących w różnych budynkach Uczelni, powstałych w innych momencie funkcjonowania UMK. Jeden z budynków, w którym mieści się dziekanat główny, a także Instytut Socjologii i Instytut Filozofii, jest budynkiem objętym opieką konserwatorską, zatem odpowiedź na pytanie odnośnie wind i innych udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami będzie negatywna, a ocena – niska. Podobnie jest z oceną oferty gastronomicznej, tzn. nowo wybudowane budynki mają zaplanowane zarówno miejsca sprzedaży posiłków, jak też tzw. miejsca socjalne dla studentów czy dostosowaną do nowych standardów wielkość sal dydaktycznych.

Należy dodać, że restrukturyzacja Wydziału mogła też wpłynąć na pozostałe oceny studentów, tj. administracja, a tu: pracę dziekanatu, zapisy na zajęcia sportowe, zajęcia językowe, obsługę systemu USOS, współpracę z Wydziałową Radą Samorządu Studenckiego, planowania zajęć, dostępności nowych Władz Wydziału.

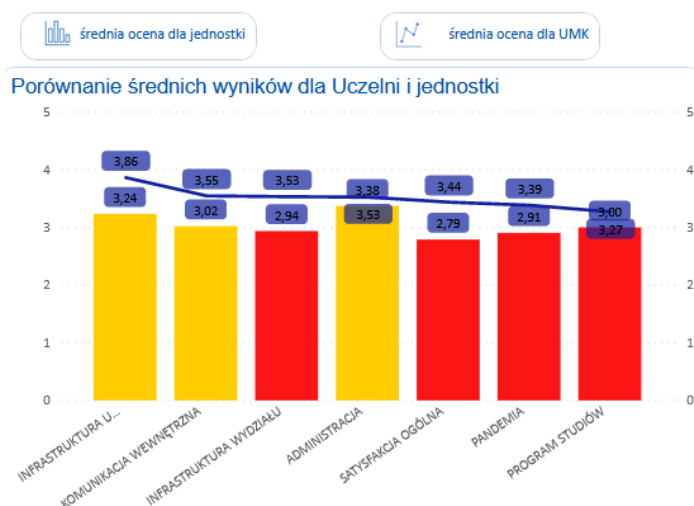
Inną ważną zmienną, jaka ukształtowała oceny satysfakcji studenckiej, jest pandemia, która zaskoczyła wszystkie strony procesu kształcenia – studentów, nauczycieli akademickich, administrację oraz Władze Uczelni, co zostało surowo ocenione przez osoby badane.

2. Satysfakcja studentów na różnych stopniach studiów – analiza szczegółowych wyników badań i komentarzy studentów WFiNS

Studenci różnych stopni studiów mogli ocenić każdą z wyżej wymienionych kategorii. W efekcie – poszczególne oceny wybranych aspektów studiowania różnią się nieznacznie zależnie od poziomu i rodzaju studiów. W przypadku Wydziału Filozofii i Nauk Społecznych najniższe oceny pojawiły się w grupie słuchaczy studiów niestacjonarnych II stopnia (przy czym są to oceny bliskie 3,0), najwyższe oceny zaś wystawili studenci studiów III stopnia (są to oceny w przedziale 4,0—4,5). Jednakże te skrajne oceny – zarówno dobre, jak i obniżone,

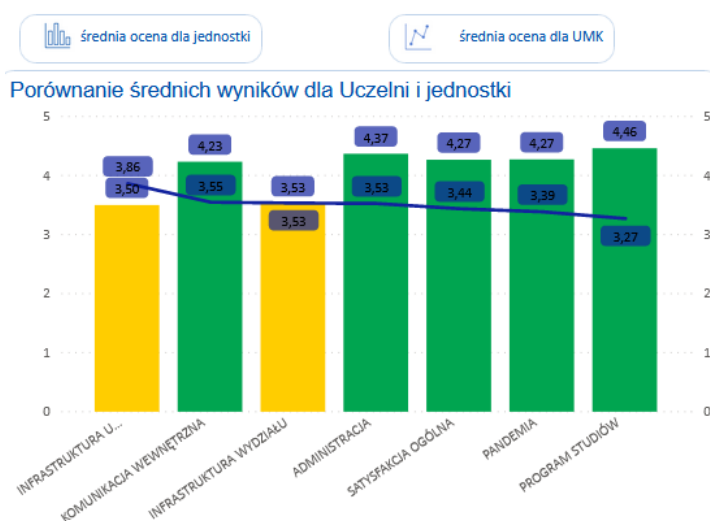
nie są reprezentatywne dla całości, bowiem są to bardzo nieliczne grupy respondentów, co obrazują wykresy 4 i 5.

Studenci studiów drugiego stopnia najniżej oceniają satysfakcję ogólną, która związana jest z niską oceną reakcji Władz na pandemię oraz programem studiów (często nie korzystają z oferty, o jaką są pytania w ankiecie tj. zajęcia sportowe, program kulturalny Centrum Kultury Akademickiej OdNowa).

Wykres 4. Porównanie średnich wyników poszczególnych kategorii oceny satysfakcji studentów studiów niestacjonarnych II stopnia dla Uczelni i WFiNS w roku akademickim 2019/2020 (źródło: analizy Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia).

Doktoranci studiujący na WFiNS najwyżej zaś oceniają kwestie związane z kategorią Program studiów (4,46, średnia ocena UMK – 3,27), są zadowoleni z zajęć praktycznych (uczących tzw. warsztatu akademickiego), indywidualizacji procesu kształcenia i przygotowania do prowadzenia badań naukowych, możliwości korzystania z oferty wyjazdów czy wymiany akademickiej.

Wykres 5. Porównanie średnich wyników poszczególnych kategorii oceny satysfakcji studentów studiów III stopnia dla Uczelni i WFiNS w roku akademickim 2019/2020 (źródło: analizy Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia).

Studenci kierunków prowadzonych na WFiNS wykazują duże potrzeby w zakresie szeroko pojętej infrastruktury. Zgłaszają problemy odnoszące się do warunków Harmonijki, tj. niedogrzone sale zimą i brak klimatyzacji latem, brak oferty gastronomicznej (szczególnie zdrowej, bowiem automaty ze słodyczami są niepopularne), ale też miejsca do odpoczynku, małą przestrzeń biblioteki i czytelnicy czy toalet. W ramach złych ocen infrastruktury mieści się ocena systemu USOS, który bywa problematyczny, bo ma niekiedy przerwy (średnia ocena funkcjonowania USOSa waha się od 2,84 do 4,40). Studentom brakuje realizacji potrzeb osób z niepełnosprawnościami, ale też pojawiają się komentarze dotyczące niewygodnych mebli czy nieestetycznych czy zaniedbanych pomieszczeń lub konieczności odbywania zajęć w piwnicy i w salach bez okien.

Rozmieszczenie Wydziału w kilku miejscach miasta także jest problematyczne, bowiem studenci niekiedy mają zbyt mało czasu na przemieszczenie się na kolejne zajęcia. Ta kwestia wiąże się zaś z inną, także źle ocenianą przez studentów, a mianowicie – planowania zajęć. Studenci piszą o pięciogodzinnych okienkach i takim ułożeniem planu, który nie zawsze realizuje zasady higieny i bezpieczeństwa pracy umysłowej.

Studenci dobrze oceniają pracę administracji, choć poszerzyliby zakres godzin, w których studenci mogą załatwiać swoje sprawy (zamiast stałych godzin pracy proponują rotacyjny układ godzin, odwołując się do zasad organizacji pracy na wydziałach, które weszły w skład WFiNS).

Realizacja programu studiów nie zawsze jest zbieżna z tym, co zostało zaplanowane. Dotyczy to możliwości wyboru języka obcego (studenci chcieliby mieć większy wybór) i specjalności. Pojawiają się jednak w tym zakresie sprzeczne opinie – bowiem niektórzy popierają pomysł języka obcego na II stopniu, inni – zaś krytykują. Pojawiły się też propozycje zwiększonej liczby zajęć sportowych, także na II stopniu (nieobligatoryjne), a także krytyka poziomu zajęć językowych.

Studenci potrzebują kontaktu z nauczycielem akademickim, stąd doceniają obecność i dostępność pracowników na dyżurach. Był to jeden z problemów kształcenia w czasie pandemii, bowiem nie wszyscy wykładowcy prowadzili zajęcia w taki sam sposób, często ograniczając się jedynie do przesyłania materiałów dydaktycznych. Studenci oczekują informowania na bieżąco o zmianach w programie studiów, zmianie terminów zajęć czy dyżurów, ale też odpowiadania na wysłane mailem zapytania.

Wynika z tego, że chcą być traktowani podmiotowo, uwzględniania ich propozycji zmian w programach i sposobach organizacji kształcenia, informowania o najważniejszych zmianach w działalności Wydziału (szczególnie za pośrednictwem strony internetowej WFiNS). Dotyczy to także informacji na temat wyników badań odnośnie oceny zajęć dydaktycznych czy satysfakcji studentów.

Należy na koniec wspomnieć o utrudnieniach mieszkaniowych i organizacyjnych, jakie wywołała pandemia. Spowodowało to m.in. niemożność odwiedzania się w akademikach, jak również np. brak możliwości wypożyczenia książek z biblioteki Uczelni (stąd także pojawił się postulat o konieczności zakupu większej liczby tytułów w wersji elektronicznej).

3. Rekomendacje

Współcześni studenci reprezentują pokolenie, które przez socjologów nazywane jest pokoleniem Z, które nie zna świata bez Internetu i nowoczesnych technologii. Stąd tak ważne jest by wiedzieć, jak należy komunikować się ze studentami, ale też, jak przekazywać tej grupie określone treści. Istotne są dla nich kwestie związane z twórczością, aktywnością, zaangażowaniem, ale konieczne jest poważne traktowanie ich pasji, zainteresowań i wolnego czasu. Dla tej grupy zyskują na znaczeniu warunki zewnętrzne, tj. miejsce studiowania, infrastruktura, które wpisują się w zdrowy, nowoczesny styl życia (co wynika z wychowania

w miarę stabilnej sytuacji społeczno-ekonomicznej, w dobrobycie). Wpływa to na aspiracje i potrzeby edukacyjne, co zostało potwierdzone ankietami satysfakcji studentów, którzy potrzebują (1) **unowocześnienia infrastruktury**, by pracować w wygodnych i pozwalających na rozwój warunkach, (2) **nowoczesnych i pewnych narzędzi komunikacji** z nauczycielami, władzami Wydziału, administracją, (3) **uwzględniania ich potrzeb i postulatów w procesie organizowania procesu kształcenia**, (4) **przewidywania sytuacji losowych i szybkich reakcji na kryzys**.

W związku z tym rekomenduje się:

1. podjęcie działań inwestycyjnych, mających na celu remont infrastruktury, dostosowując ją do potrzeb studentów i pracowników;
2. usprawnianie działań informacyjnych i promocyjnych w zakresie kształcenia na Wydziale Filozofii i Nauk Społecznych;
3. opracowanie formuły współpracy ze studentami w zakresie doskonalenia organizacji procesu kształcenia na WFiNS i reagowania na sytuacje kryzysowe.

4. Harmonogram działań usprawniających

Lp.	Rekomendacja/ działania usprawniające	Osoba Odpowiedzialna	Termin realizacji
1.	Podjęcie działań inwestycyjnych, mających na celu remont infrastruktury, dostosowując ją do potrzeb studentów i pracowników	Dziekan Wydziału Filozofii i Nauk Społecznych	Rok 2021
2.	Usprawnianie działań informacyjnych i promocyjnych w zakresie kształcenia na Wydziale Filozofii i Nauk Społecznych	Wydziałowy koordynator ds. jakości kształcenia, Dyrektorzy Instytutów funkcjonujących w ramach WFiNS, osoby zajmujące się promocją kierunków prowadzonych na WFiNS oraz pracownicy Dziekanatu WFiNS	I i II kwartał 2021 roku
3.	Opracowanie formuły współpracy ze studentami w zakresie doskonalenia organizacji procesu kształcenia na WFiNS i reagowania na sytuacje kryzysowe	Wydziałowy koordynator ds. jakości kształcenia, Członkowie Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, Wydziałowa Rada Samorządu Studenckiego	I i II kwartał 2021 roku